

Posudek vedoucího na magisterskou práci **Bc. Jana Harmáčka** *Ve stínu orlice, na prsou lva a pod dvojramenným křížem: životní příběh Antona Malinovského (1922–2011)*. Praha, Pracoviště OH-SD FHS UK 2014, 185 stran plus přílohy

Již na úvod je možné podotknout, že posuzovaná práce se v mnoha ohledech vymyká „běžnému“ standartu magisterských diplomových prací, jež jsou zpravidla obhajovány na Pracovišti OH-SD, ať již se jedná o zpracovávanou problematiku, využitou metodologii a badatelský koncept zpracování, rozsah práce a také samotný autorský přístup a pisatelský styl. V první řadě bych chtěl ocenit autorovu snahu (a zároveň odvahu) pustit se do nelehkých „badatelských vod“ zpracování biografie osoby z blízkého rodinného prostředí. Biografie již sama o sobě patří mezi vůbec nejtěžší historiografické a u formátu magisterské diplomové práce je přirozeně spíše žánrem minoritním. Vedle biografického rámce pak autor byl nucen vypořádat se s minimálně s dějinným kontextem „krátkého“ dvacátého století ve střední Evropě, zejména pak dějin českých, slovenských a československých. Práce se proto pohybuje na pomezí sociálních, politických dějin a biografie, což posléze klade na autora značné nároky na širokou orientaci jak v tématu samotném, tak i v oblasti výzkumných metod.

Metodologické zázemí autorovi skýtá dílem orální historie, autor se ovšem také programově hlásí i k dalším metodám kvalitativního výzkumu (zejména pak k biografické sociologii a antropologii), kde se vztahuje zejména k dílům Jeana-Claude Kaufmanna a C. W. Millse. Ačkoliv se osobně s některými autorovými východisky neztotožňuji (např. poněkud nekritickým dojmem působící fascinace právě dílem C. W. Millse), výsledný výběr je naprosto legitimní volbou, kterou si autor poměrně přesvědčivě v práci zdůvodňuje. Především bych však chtěl zdůraznit, že autorovi neslouží načerpaná metodologická a metodická literatura jako závazný „kánon“, ale že s nabytým věděním dokáže pracovat ku prospěchu svého bádání, včetně vytvoření vlastního konceptu „životního příběhu“ v rámci biografických bádání. Do budoucna bych autorovi doporučil snad ještě případnou inspiraci řadou titulů z oblasti bádání o rodinné paměti (např. Anny Green, Haralda Welzera nebo Radmily Švaříčkové-Slabákové), které by mu mohly poskytnout ještě nové pohledy na jeho problematiku.

Pokud bych měl zhodnotit využitou odbornou literaturu, její výčet je značně rozsáhlý, vyvážený (tituly metodologické vs. tematicky-historické) a poměrně reprezentativní – snad by ještě bylo možné doplnit ještě celou řadu titulů k problematice dějin první československé republiky, období druhé světové války a případně i poválečného vývoje (namátkou mě napadají díla Jindřicha Kárníka, Karla Kaplana, Lubomíra Liptáka, nebo Františka Hanzlíka či Jiřího Bílka). Pro účely práce samotné se mi však výčet jeví jako naprosto relevantní a překračující meze obvyklé u tohoto typu kvalifikačních prací.

Za jednu z hlavních předností práce považuji ukázkové využití dostupné pramenné základny biografického charakteru, které se opět značně vymyká formátu magisterské práce. V široké paletě pramenů nalezneme vedle vlastních orálnehistorických rozhovorů s rodinnými příslušníky také „amatérsky“ natočené rozhovory a ego-dokumenty z rodinných sbírek (včetně videa), expertních rozhovorů historických, stejně tak jako vybraných článků z dobového tisku nebo vybraných materiálů z provenience českých a slovenských archivů. Navýsost oceňuji, že se autor velmi pečlivě věnuje charakteristikám jednotlivých pramenů a jejich relevanci a využitelnosti v souvislosti s autorovým biografickým bádáním.

Vlastní koncepce práce je promyšlená a autorovi se jejím prostřednictvím skýtá velký prostor k představení řady aspektů jeho mnohovrstevnatého bádání. Mezi nejvíce inspirativní považuji zejména metodologickou a analytickou část, kde se autor, myslím, velice zdatně snaží vyrovnat s nástrahami a úskalími biografického bádání v blízkém rodinném prostředí. Dále pak oceňuji jeho „vyrovnání se“ s podobně laděnými biografickými pracemi v závěru.

Po stránce obsahové pak nemám k textu zásadních výhrad – snad vyjma mého (možná mylného) dojmu, že autor se místy dosti jednoznačně identifikuje s badatelskými závěry slovenského historika Martina Lacka a obecně pak historiků poněkud „stranických“ nacionálně laděnému křídlu slovenské historiografie. Chtěl bych se proto směrem do diskuze dotázat, co osobně na základě svých bádání soudí o Slovenském národním povstání a roli (bývalých) vojáků armády Slovenské republiky v jeho průběhu?

Formální a zejména literárně-stylistickou úroveň práce hodnotím velmi vysoko, neboť text je velmi čtivý, místy psaný jazykem až detektivně-románového charakteru, z něhož ve velké míře prosvítá asi vůbec největší přednosti celého díla a tou je autorův (místy sympaticky ironizující) nadhled. Dílo také obohacuje velké množství doprovodných příloh, což mu dává další rozměr. Abych formální stránku je nechválil – její drobnou vadou na kráse jsou občasné překlepy, které přičítám značně hektickému procesu vzniku výsledného díla.

Z výše uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou 1 (výborně).

V Praze 16. 1. 2019

doc. PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.